

Lugupeetud Vabariigi President

Riigikogu Isamaa fraktsioon pöördub teie poole palvega jätta välja kuulutamata käesoleval nädalal parlamendis kolmanda lugemise läbinud mootorsõidukimaksu seaduse eelnõu (364 SE). Oleme veendunud, et eelnõu sisus ja selle menetluses Riigikogus on mitmeid olulisi rikkumisi.

Sisulised probleemid

Eelnõu laiendamine juba liiklusregistris arvel olevatele sõidukitele

Vabariigi Valitsuse poolt esitatud eelnõu nägi ette registreerimistasu laienemist üksnes nendele sõidukitele, mille esmaregistreerimine Eesti registris toimub pärast seaduse jõustumist. Pärast esimese lugemise lõpetamist viidi Vabariigi Valitsuse ettepanekul eelnõusse regulatsioon, mille kohaselt registreerimistasu laieneb ka juba Eesti registris olevatele sõidukitele, ehk ka kasutatud autode võõrandamine muudeti registreerimistasuga maksustatavaks. Mitmete automanike sõnul võib vanemate sõidukite puhul registreerimistasu kujuneda suuremaks isegi auto väärtusest, mis rikub põhiseaduses sätestatud omandi vaba võõrandamise põhiõigust.

Eelnõu tagasiulatuv mõju

Lisaks eelmainitud registreerimistasu laienemisele juba Eestis registris olenevate sõidukitele on eelnõul läbi iga-aastase maksustamise tagasiulatuv mõju kõigile juba varem soetatud sõidukitele. Nende sõidukite omanikel polnud võimalust sõiduvahendeid soetades ette näha tekkivat püsivat lisakulu ning arvestada selle mõjuga.

Eelnõu menetluse käigus tehtud ettepanekud, et maks jõustuks tavalises korras alles pärast maksu kehtestamist registreeritud sõidukitele, lükati tagasi.

Eelnõu ei tee erisusi lasterikastele peredele ega ka puuetega inimestele

Põhiseaduse paragrahvi 28 lõike 3 kohaselt on lasterikkad pered ja puuetega inimesed riigi ja kohalike omavalitsuste erilise hoole all.

Mootorsõidukimaksu seaduse eelnõu suurendab oluliselt nende lasterikaste perede maksukoormust, kes kasutavad eelkõige suuremaid (näiteks 7-9-kohalisi) autosid või on sunnitud omama kahte autot, sest alternatiivid nende pere igapäevatoimingute tegemisel puuduvad. Mingeid maksusoodustusi seadus lasterikastele peredele ette ei näe. Kõik muudatusettepanekud kehtestada lasterikastele peredele soodustusi, lükati juhtivkomisjoni poolt tagasi.

Samuti puudutab automaks teravalt puuetega inimesi, kes on sotsiaalselt ja majanduslikult niigi üks kõige haavatavamaid elanikkonna gruppe. Eesti on võtnud puuetega inimeste õiguste konventsiooniga kohustuse edendada puuetega inimeste võrdseid võimalusi ja tagada juurdepääsu osalemiseks kodanikuühiskonna, majandus-, sotsiaal- ja kultuurielu valdkondades ning otsida lahendusi, et vähendada vaesuse negatiivset mõju puuetega inimestele. Valitsus on küll automaksust vabastanud autod, mis on spetsiaalselt ümber ehitatud puudega inimeste sõidutamiseks, kuid paljud erivajadustega inimesed kasutavad oma igapäevasteks sõitudeks tavaautot või kasutatakse leibkonna liikmete abi puudega inimese transpordiks. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi andmetel saaksid praegusel kujul maksuvabastuse vaid ligi

150 inimest, kuid autoga leibkonnas elab üle 33 000 raske või sügava puudega inimest. Antud kujul mootorsõiduki maksu eelnõu ei sobi ega vasta puudega inimeste majanduslikule ega sotsiaalsetele vajadustele ning on vastuolus puuetega inimeste õiguste konventsiooni põhimõtetega.

Menetluslikud probleemid

Muudatusettepanekute kokku sidumine

Isamaa fraktsiooni liikmete poolt esitati eelnõule pärast esimese lugemise lõpetamist kokku 192 muudatusettepanekut. Suurem osa nendest puudutas maksumäärade muutmist, aga ka erinevate maksusoodustuste kehtestamist. Isamaa Erakond on olnud järjepidevalt mootorsõidukimaksu kehtestamise vastu, aga oleme seisukohal, et juhul kui maks vääramatult tuleb, siis on kindlasti vaja arvestada erinevate sihtrühmade vajadustega ja kehtestada neile proportsionaalsed erisused seaduses.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvi 102 lõige 2 sätestab, et muudatusettepanekud, mille esitaja on sama ning mis on omavahel sisuliselt seotud, kantakse muudatusettepanekute loetellu ühe ettepanekuna.

Seda sätet rikkudes sidus aga juhtivkomisjon kokku hoopis erinevate esitajate ja ka sisuliselt omavahel mitte seotud muudatusettepanekud. Kokku sidumise põhjused on loetavad juhtivkomisjoni koostatud seletuskirjas eelnõu teiseks lugemiseks: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/e1de3711-afda-4ffe-b99f-6541625f98f2/mootorsoidukimaksu-seadus/>

Mainin, et mingit obstruktsiooni ei ole opositsioon viimasel ajal Riigikogus rakendanud.

Eelnõu laiendamine (juba liiklusregistris arvel olevatele sõidukitele) ilma teist lugemist katkestamata

Pärast esimese lugemise lõpetamist tegi juhtivkomisjon eelnõu algataja esindaja ettepanekul eelnõus olulisi muudatusi. Kõige olulisem muudatus seisnes selles, et registreerimistasu laiendati ka juba liiklusregistris arvel olevate sõidukite esmasele omanikuvahetusele pärast seaduse jõustumist. Sellest ajendatuna langetati registreerimistasusid, kuid nähti ette tasude edaspidine järkjärguline tõstmine, samuti rakendati sõiduki vanusest lähtuvat mootorsõidukimaksu ja registreerimistasu vähendavat koefitsienti kõikidele sõiduautodele ja kaubikutele. Seega laiendas juhtivkomisjon pärast esimese lugemise lõpetamist olulisel määral eelnõu reguleerimiseset.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kommenteeritud väljaandes on märgitud: „*Tuleb toetada seisukohta, mille kohaselt ei ole eelnõu reguleerimiseset laiendavad muudatusettepanekud lubatavad, sest need ei ole esitatud eelnõule. Kui juhtivkomisjon on selliseid muudatusettepanekuid siiski vältimatult vajalikuks pidanud, tuleb hea õigusloome tava kohaselt eelnõu teine lugemine katkestada (RKKTS § 107), et anda Riigikogu liikmetele võimalus esitada ettepanekuid muutunud teksti kohta.*“

Antud juhul eelnõu teist lugemist ei katkestatud, mistõttu ei saanud Riigikogu liikmed ega ka fraktsioonid võimalust esitada muudetud eelnõu kohta muudatusettepanekuid. Seega tuleb

kahetsusväärset nentida, et tänane koalitsioon on mootorsõidukimaksu eelnõu menetlemisel jämedalt rikkunud Riigikogu kodu- ja töökorra seadust.

Lugupidamisega,

Helir-Valdor Seeder
Riigikogu Isamaa fraktsiooni esimees